

«Perquei ch'ei ha in runal»

Ei drova aunc dabia daners per saver sanar e mantener il runal La Péra

SUSI ROTHMUND/FMR

■ La Runal Péra SA sto recalgar buna-mein in miez milliun francs per adattaziuns tecnicas pretendidas vid il runal a Trun/Campliun. In bien ton dils daners ein segirai, ei maunca denton aunc ina brava summa. Nora Zürcher, la presidenta dalla societad acziunara spera sin ulterior sustegn finzial. Autruisa fuss quei la davosa sesiun ch'affons e carschi pon guder la purschida unica da La Péra. «Nos treis affons van adina cheu cun skis, quei ei super per emprender», ha *Nora Zürcher* declarau stiarsas duront la viseita dalla FMR ella Péra. Leu hagien ei adina cumpignia e lessien gnanc ir enzanua auter. «Nus fagein tut nies pusseivel per mantener il runal, ei maunca denton aunc empau daners», puntuescha *Nora Zürcher*.

Purschida per la communatad

Linschigniera forestala ei oriunda da Weinfelden e habitescha dapi endisch onns a Trun. La Runal Péra SA presidiescha ella il secund onn ed ei perschudida ch'igl ei impurtont da mantener quella purschida che duei era esser actuala en sia 50avla sesiun. «Tgi che sustegn nies runal, sustegn era la qualitat da viver en nies vitg. Ir cun skis ella Péra ei dapli che mo ir cun skis», di ella ed aschunta ch'ei seigi era ina buna caschun da sentpar, da far sport ell'aria frestga ed el center stetti la cumpignia. Duront che nus discurrin vegnan ses schumellins neutier cun skis. Els han strusch peda da schar fotografar. Lur pista preferida «la pista da morts» spetga numnadamein. A Campliun han quasi tuttas pistas survegni numis dils affons e sco Zürcher raquenta, ei perfin sia pintga da quater onns vegnida in di a casa e ha raquintau ch'ella hagi fatg ina pista nova, ina mo per ella. Tenor *Nora Zürcher* ha la societad gia pudiu rimnar dabia daners (mira boxa), ed ei seigin feg engrazievels pil

Nora Zürcher cun ses schumellins che gaudan sco massa auters affons e carschi adina puspeil dad ir cun skis en La Péra.

FOTO SUSI ROTHMUND

Miez milliun per sanaziun

(fmr/st) Il schaner ni sil pli tard l'entschatta fevrer 2021 sto il cusselg d'administratiun da la Runal Péra SA decider davart il futur. Tochen lu munglassen ins ha ver recalgt 470 000 francs per las adattaziuns tecnicas pretendidas. Actualmein ein contribuziuns en l'altezia da buca diltut 350 000 francs segiradas. Tenor la presidenta dil cusselg d'administratiun dalla Runal Péra SA, *Nora Zürcher*, dat la vischnaanca da Trun ina contribuziun da 100 000 francs ed ina garanzia da deficit da 50 000 francs. Dalla vischnaanca da Sumvitg vegn ina summa da 60 000 francs ed ina garanzia da deficit da 30 000 francs. Ils 367 possessurs dalla societad acziunara han pagau in circa 30 000 francs ed ulteriurs 30 000 francs eis ei reüssiu da recalgar culla campagna da crowdfunding. Ei dess era la pusseivladad d'augmentar la hipoteca, mo da quei vul la societad desister sch'igl ei pusseivel. La presidenta dil cusselg d'administratiun spera vinavon silla solidarität d'organizaziuns, d'indigen, acziunaris e hospes da vacanzas.

www.runalpera.ch

grond sustegn. Ei drovi denton aunc ina brava summa ed ei fess bi sche era ils hospes ed organisaziuns localas sustenessen in tec dapli il project.

Tuts che miran da tuts

Il runal La Péra ei vegnius mess en funziun la sesiun 1971/1972 e dapli lu sen-

taupan pigns e gronds leu per passentar in di ni era mo enzacontas urettas sin skis. «Ei fess donn sche nus stuessan schar ir en quei», declara *Bruno Pfister* da Schlans ch'ei el cusselg d'administratiun dalla societad acziunara cun 367 acziunari(a)s. Ins stoppi bein ponderar sch'ins lessi investar in miez milliun en quei pro-

ject, mo sch'ins ves i cons affons e contas famiglias che fetschien diever, cunvegni quei senz'auter. Ussa drovi ei aunc in, dus buns gidonters che sustegnien il runal finzialmein, fetg beinvegni seigien secapescha era massa gidonters cun contribuziuns pli pintgas. «Il runal La Péra ei ina purschida extraordinaria amiez la Surselva ed el funs dalla val», aschia *Pfister* che ha tarmess siado cul runal persuls *Aurel* (5) ed *Elena* (3). Quei mondi bein, ins sappi schar ir els pertgei ella Péra seigi ei zun famigliar e tuts mirien da tuts. Ella Péra san ils affons emprender dad ir cun skis senza stuer sedar giu cun massas da hospes ed igl ei era pli favoreivel ch'en gronds territoris. «Nus havein fantasticas cundisca, era cun pauca neiv», di *Bruno Pfister*. Silla damonda daco ch'ei plai-giad el ella Péra ha *Aurel* rispondiu: «Perquei ch'ei ha in runal!»

La historia serepeta

La Péra gaudan biars indigen da Trun mo era da vischnaanca vischinontas. Era da hospes da vacanzas cun affons vegn la purschida appreziada. Stiarsas fuva la famiglia *Buholzer* da Wettswil am Albis sin pista ella Péra. Sco *Denise Buholzer* ha declarau, vegn ella dapi sia affonza a Trun en vacanzas. Gia ella sezza ha empriu dad ir cun skis ella Péra e tscheidi ha siu fegl da treis onns giu premiera sin pista. *Buholzer* seregora aunc fetg bein dallas aventuras da pli baul cu ella mavi cul frar e las cusrinhas ella Péra. Quei ei stau la fin dils onns 80 ed ei mavien aunc cun 12 – 14 onns il pli bugen leu sin pista. Aschia vegnevien ei en contact cun auters affons, fagevien cuoras e construevien segls, ei seigi stau in bi temps. Ussa pondere-schien ei da daventlar acziunaris per sus-tener e mantener, ei fessi numnadamein immens donn sch'ei dessi buca pli quella purschida che seigi in impurtont liug da sentupada per indigen e hospes.

LA QUOTIDIANA

Editora: Somedia Press AG
Editor: Hanspeter Lebrument
CEO: Thomas Kunderl

Edutura Somedia
Via Sommerau 32, 7007 Cura, tel. 081 255 50 50,
mail: verlag@somedia.ch

Redacziun responsabile:
Fundaziun Medias Rumantschas (FMR):
Schefredaktur FMR: David Truttmann (dat)
Substitut schefredaktur FMR:
Martin Cabalar (mc)
Redacziun FMR:
Augustin Beeli (abc), Andrea Cadonau (ac),
Carmen Monn (cm), Daniela Derungs (dd),
Flurin Andry (fa), Gabriela Desax (correctorat),
Annatina Fili (afi), Hans Huonder (hh),
Matia Demarmels (md), Nadja Lucchinetti (nl),
Sandro Buchli (sb), Susi Rothmund (sr),
Gion Nutegen Stiger (gns)

Adressas redacziunais:
FMR Fundaziun Medias Rumantschas,
Via da Masans 2, 7000 Cura, tel: 081 544 89 10
mail: redacziun@fmr.ch

Servetsch d'abunents e da distribuzion:
Via Sommerau 32, 7007 Cura,
tel. 0844 226 226,
mail: abo@somedia.ch

Pretsch d'abunaments sut:
www.suedostschweiz.ch/aboservice

Communicaziun da participaziuns considerablas
sin fundamend da art. 322 CP:
nagin

© Somedia

«Per mei e la famiglia ei quei propri stau diraglia»

Telefonà cun Tarcisi Arpagaus ch'ei staus la mesadad digl onn 2020 a Nottwil

AUGUSTIN BEELI/FMR

La stad vargada, a caschun d'ina vise-ta, havevas Vus getg che Vus veglies sa-ver ir a pei puspei. Ei quella speranza aunc cheu?

Lezza hai jeu naturalmein aunc nuota dau si. En habitaziun trenesch'jeu min-tgagi e fetschel mias rondas. Ei gartegia dad ir cun crutschas da zulèr en ed ora, actualmein va ei dad ir tochen 300 meters. Senza las fixaziuns vid ils peis mass ei buc, mo silmeins quei.

Lu ei la finamira tuttina contonschida?

Gie, quei haeli jeu dumignau. Giu a Nottwil havevel priu la finamira da sa-ver ir a pei tochen la fin digl onn, sil-meins en habitaziun.

Ed ir cun auto va gie era, ni buc?

Gie, gliez funcziuna fetg bein. Gl'auto ei vegnius baghiaus entuorn per quei intent. Cheutras sundel era movibels ed independents. Ch'jeu saili puspei ir cun auto ha dau in grond stausch.

Co ei Vies mintgagi insumma structuraus?

Jeu sto gir aschia: tochen ussa hai jeu aunc buca giu in gi ch'ei ha semegliau liug, seser sin canape e mirar televisiu ei ina raritad. Il gi entscheiva cun solver e leger la gasetta. Lu cuntinueschi cun far rondas en habitaziun e terner dad e a pei. Regularmein dat ei termins ex-tehrs cun terapia en cumbinaziun cun

«Dar si ei negina opziun»

Tarcisi Arpagaus

mi. Era hai jeu empriu da schazegiar caussas pli pintgas e da vegnir pli ruasseivel. Ins ha stiuu s'encorscher ch'ei va buca tut da sesez.

Vus mavas era a catscha. Savessas Vus s'imaginar dad ir in gi puspei?

Quell'ambiziun hai jeu aunc nuota dau si. Sch'ins vegn da realisar quei già gl'onn vegnent sai jeu buc, mo forsa gl'onn 2022. Dar si ei negina opziun. Ir puspei a catscha ei ina finamira ch'jeu hai.

Co haveis Vus insumma resentiu las limitaziuns e mesiras cul coronavirus?

Igl ei stau fetg dir, quei stoi jeu con-ceder. Per l'ina ei gl' accident schabegiaus cuort avon il lockdown. Ils 17 da mars 2020 han ins transferiu mei dil Spital cantunal da Cuera el center da paraplegia a Nottwil. Lu d'in mument a l'auter l'isolaziun totala. Dus meins havein nus astgau ver insumma negin contact pli auter che telefonic. Neginas visetas, ne-ginas embratschadas, nuotzun. Per mei e la famiglia ei quei propri stau diraglia. Las bunas relaziuns che nus havein han denton levjau in bienton. Buca veser las persunas dil streng ravugl, e buca sa-ver dar il maun e tener quellas, ha mun-cau a mi extrem gl'entir onn 2020. En mia situaziun sco persuna da resca ha ei dau nuot auter che acceptar quei.

Alla fin digl onn datt'ins ils auguris e buns giavischs. Tgeinin haveis Vus per Vies contuorn, insumma per in e sca-din ch'ei sauns?

Il giavisch ch'ins auda trasora «resteii sauns» ei tenor mei surduvraus. Il pli impurtont eis ei da patertag positiv, e ch'ins entscheivi buca a tugnar e selamentar. Giez gida numnadamein in-summa nuot. Era persunas sauna dues-san prender tut empau pli ruasseivel. Mirar anavon porta bia dapli che sevi-lendar ed esser memia activs. Jeu mez hai aunc la ferma speranza che nus sap-pien puspei viver in tec pli aviert senza las benedidas limitaziuns da corona.

Haver dapli pazienzia s'auda matei aunc vitier?

Quei hai jeu stiuu emprender. Jeu sun era staus sfurzaus da haver dapli pazienzia. Sch'ins pren tut empau pli ruassei-vel e cun pazienzia, cumbina culla te-nuta positiva, damogn'ins dapli che quei ch'ins crei. Quei giavisch'jeu a tutt il 2021.

Perquai che las prescripcions e circumstanzas rendan difficil d'ans scuntrar durant queste dis da festa, telefonescha la FMR per il «land ent-urn». Il resultat da quels telefonats èn intervistas da piz a chantun.